

УДК 336.71 (477)

С.І. Мельник

Львівський державний університет внутрішніх справ, Львів

ШАХРАЙСТВО ЯК ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ БАНКУ

Однією з найбільш поширених загроз в діяльності банків є банківське шахрайство. Згідно Кримінального кодексу України «шахрайство – це заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою» [2]. Слід зазначити, що в умовах зародження і становлення ринкових відносин шахрайство є досить поширеним явищем, оскільки і звичайні, і нестандартні форми бізнесу можуть здійснюватися в межах чинного законодавства.

Іноколи просто неможливо визначити, що здійснюється: нова форма бізнесу, афера чи незловмисно допущена помилка. Тому небезпечність шахрайства завжди була і є досить актуальною, особливо в банківській сфері, коли банк може непомітно втратити значний капітал [1, с. 29].

За своїм походженням банківське шахрайство може бути як внутрішнім, так і зовнішнім. Лише незначна частина шахрайських дій відноситься безпосередньо до клієнтів банківських установ або зовнішніх злодіїв.

Основними видами шахрайства з їхнього боку є надання неправдивих відомостей про себе і свою діяльність, приховування обставин і фактів, організація фіктивного підприємництва, фальсифікація товарів і послуг з метою створення в банку уявлення про перспективне підприємство та ефективну його діяльність.

Суттєва частка шахрайств здійснюється за згодою і за участю співробітників банку, оскільки привласнити певну суму грошей без залучення співробітників банку практично неможливо. Шахраї за допомогою співробітників банку вибирають модель прийняття рішення відносно кредиту та визначають, яким чином банк здійснює перевірку позичальників

До співробітників банку, які використовуючи свої функціональні обов'язки, можуть вчинити шахрайські дії, відносять:

1. Системних адміністраторів, які мають необмежені можливості для проведення будь-яких змін в системах обліку.

2. Касових співробітників, яким відкритий доступ до готівки, касових журналів та документів.

3. Операційний персонал – внаслідок професійних обов'язків володіють інформацією про стан рахунків клієнтів та внутрішніх рахунків банку.

4. Керівників та контролерів, які мають доступ до різного роду інформації та приймати рішення на користь чи збиток клієнта.

Виходячи з наведеного вище, можна стверджувати, що банківська діяльність є досить ризикованою, адже кожної миті піддається значній кількості загроз, реалізація яких може завдати банкові суттєвих втрат. За таких умов банки повинні постійно відстежувати наявність таких загроз, і вживати всіх заходів щодо їхньої протидії та нейтралізації наслідків.

Отже, для боротьби з шахраями банківським установам необхідно підходити комплексно, постійно удосконалюючи систему економічної безпеки банку. Очевидно, чим ефективніше буде функціонувати ця система, тим менше виникатиме випадків шахрайства.

Список літератури

1. Зубок М.І. *Безпека банківської діяльності: навч. посібник.* – К.: КНЕУ, 2002. – 190 с.

2. *Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. – № 2341-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до док.: www.zakon.rada.gov.ua.*